

ย. ๕๐/๑.

หนังสืออ่าน ธรรมชาติ เดิม ๑

กรมศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งแรก ๓๐๐๐ ฉบับ

ร. ศ. ๑๒๓

๑๙๔๒ ราคาเล่มละ ๙ บาท

พิมพ์จำหน่ายที่โรงพิมพ์อักษรนิค

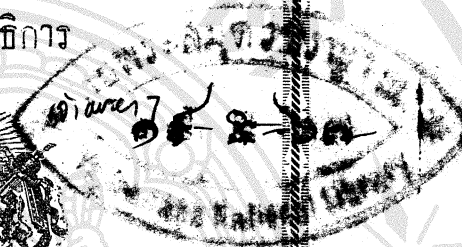
บางขุนพรหม

หนังสืออ่าน ถววง จรียา เล่ม ๑

กรม ศึกษาธิการ

ไฉนลลลลลล

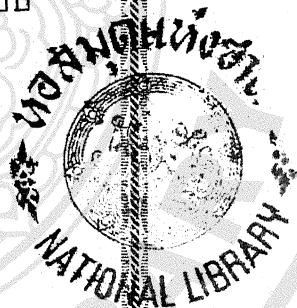
พิมพ์ครั้งแรก ๓๐๐๐ ฉบับ

ว. ศ. ๑๒๑

ราคาเล่มละ ๕ บาท

พิมพ์จำหน่ายที่โรงพิมพ์อักษรนิติ

บางขุนพรหม

๐,๕๐/๐. ๕.๓๑/๐

สารบัญ เรื่อง

๑	อย่าเดิน เบน พาด เก เว	หน้า ๓
๒	อย่าเดิน ให้เสีย ของ	,, ๖
๓	ความ ล้อลัด	,, ๑๓
๔	พาก เพียร	,, ๑๗
๕	ความ กระหมัดกระหม่อม	,, ๒๒
๖	,, ,, คือบทที่ ๕	,, ๒๖
๗	จง เชื้อ เพอ แก่ ผู้ ชื่น	,, ๓๐
๘	กริยา เรียบ ร้อย	,, ๓๕
๙	,, ,, คือบทที่ ๘	,, ๓๙
๑๐	ห่วง ไว	,, ๔๔
๑๑	ใจ กัดไม่ ตื่น เต้น	,, ๔๘
๑๒	รักโรง เรือน	,, ๕๔

กรมวิชา

(ลิขสิทธิ์ห้องหนังสือหายาก ๔๐๐)

495.91842

84198

เลขหมู่ 2446

7-1

ขอสงวนลิขสิทธิ์ใน พาล เกเร เบียน ก. ๓๗๖๘๘

๑ เด็ก ๆ คงชอบเล่นอะไรต่ออะไรทุกคน
ว่าที่จริงการเล่นทำให้ใจและร่างกายสบาย และ
ทำให้เรียนหนังสือได้เร็วด้วย เมื่อพูดถูกใจ
ดังนี้ ไม่ว่าเด็กคนใดคงชอบแน่ แต่มีสิ่ง
หนึ่งที่จะต้องบอกให้เด็ก ๆ รู้ไว้ว่า ถ้าจะเล่น
สิ่งใดจงเล่นดี ๆ อย่าเล่นเป็นคนพาล เกเร

๒ เด็ก ๆ คงเคยเห็นรถรางแล้ว บางคน
จะได้เคยนั่งในรถรางไปไหน ๆ กับบิดา มารดา
บ้างเสียอีก แต่ใครเคยนึกบ้างว่าทำไมเขา
จึงเรียกว่า รถราง ? ก็เพราะเหตุว่ามัน
แล่นไปตามรางเท่านั้นเอง ที่ไหนไม่มีราง
มันก็แล่นไปไม่ได้

๓ บางที่เขาเรียกว่า รถไฟ ตรงนี้เด็กฉลาด
คงคิดทันทีว่า เพราะมันแล่นไป ด้วยแรงไฟฟ้า
ที่ไม่สู้ฉุนัก แต่ที่ถูกเบรตังนี้ คือมันแล่นไป
ด้วยแรงไฟฟ้า สายลวดที่แลเห็น ซึ่งอยู่ข้าง
บนนั้น คือสายที่ไฟฟ้าเดินที่เดียว ถ้าจะเรียก
ให้ถูกควรเรียกว่า รถไฟฟ้า และมันก็ต้อง
อาศัยเดินไปตามรางเหมือนกัน

๔ รถรางชนิดนี้ มีเด็กชน ๆ เคยเขาก่อน
อีซูหรือ ก้อนหิน ไปวางไว้ ในราง เพื่อจะคอย
ดูรถตกราง โดยนึกว่าสนุก แต่หาแลเห็น
โทษของการที่ทำดังนี้ไม่ ถ้ารถแล่นมาถึง
ทับอีซูหรือ หินนั้นล่นเฉียดไป รถก็ไม่เป็น
อันตราย ถ้าหินก้อนใหญ่และแข็ง รถทับไม่แตก
ก็ทำให้รถกระดอนขึ้น และล้อรถพลัดตกจาก

วางรถ แล่นต่อไปไม่ได้

๕ เมื่อรถพลัดตกจากรางเช่นนี้ กว่า จะยก
ลงวางในรางได้อีกหนึ่ง ลำบากนัก เพราะหนัก
มาก ต้องถึง แก้วได้คนลงเลยให้หมด แล้วช่วย
กันยกเป็นการใหญ่ ต่อเอา ล้อวางลงบนราง
ได้แล้ว คนจึงขึ้นนั่งใหม่ แล้วแล่นต่อไปอีกได้

๖ ขอ ให้คิดดูที่หรือว่า ถ้าตัว เรานั่งไป
ในรถ เรามีอะไรไปไหนเป็นการเร็ว แล้วเรา
ต้องมาเสียเวลาคอยเพราะรถตกราง มีหน้าซ้ำ
เราต้องลงจากรถ ช่วยเขา ยกรถขึ้นบนราง
ด้วยเช่นนี้ เราจะโกรธหรือไม่? เราต้องโกรธอยู่
เอง เพราะไหนจะเสียเวลา และไหนจะขายหน้า
เขา กลางถนน ไหนจะต้องเหนื่อยด้วย

๗ ถ้าคิดให้ละเอียดไป ยังมีผู้โกรธมาก

กว่าเราอีก คือเจ้าของรถ รถวางสายหนึ่ง ๆ
ก็มีรถเดินสวน กันไป สวน กัน มาหลายคัน และ
มีที่สำหรับรถ เดิน หลีก กัน เป็น ระยะ ๆ ทั้งที่
เราเห็น ได้ตาม ถนน นั้น ถ้ารถ คันหนึ่ง ช้าอยู่ รถ
คันอื่น ๆ ก็ต้อง คอย เพราะหลีก มา ไม่ได้
รถเรา ช้าคัน เดียว พลอยให้รถคันอื่น ๆ ช้าหมด
ตลอดทั้งสาย เสียเวลา ของ คน เดินทาง ในรถ
ทุก ๆ คัน และ เสีย ประโยชน์ของเจ้าของรถ
ด้วย เพราะเก็บอยู่ได้น้อยไป

๘ นี้ ! เมื่อเป็นดังนี้ นึกว่าเจ้าของรถเขา
จะนั่งเสีย แหะ หรือ ? เขาคงต้องมีคน คอย
ตรวจตามวาง ถ้าเขาพบ เต็กคนใด เขาก็นั่ง
อีจู้หรือ ก้อน หินวาง ไว้ในวางรถ เขาคงบอก
ให้ โปлиц่าจับ เต็กนั้นก็ จะต้องไป ถูก ขัง อยู่ ที่

อย่าเล่นเช่น พาด เกร

๕

โรง ไปลิศ เมื่อ บิตามารดา ไป รับ เอา ตัวมา บ้าน
ก็ จะต้อง เสียเงิน ให้แก่เขาเป็นค่าบวชการ

๙ เงิน ที่ ต้อง เสียนี้ เอา มาซื้อขนม กิน เสีย
ไม่ ดี กว่าหรือ? อยู่ ที่ ๆ เห็น แก่สนุก แต่ ทำ ให้
ผู้ อื่น ได้ ความ ลำบาก และ ทำ ให้ บิตามารดา
เสียเงิน เสียทอง ด้วย มีหน้า ขำ ตัวเอง ก็ จะ ต้อง
ถูก ไป ลิศ จับขายหน้าเขา เด็ก ดี จะ ไม่ เล่น เกร
อย่าง นี้ เลย เป็น อัน ชาติ จง จำ คำ ที่ ผู้ ใหญ่ ได้
เปรียบ ไว้ สำหรับ สอน เด็ก ว่า

“อย่าแกว่งเท้าหาเสี้ยน”

คำที่ ควร รู้ และ ควร สกต ได้

เหตุ	อัฐิ	โกธ	อาไศรย	โทษ
ประโยชน์	อิฐ	ภระ	ทรร	

บทที่ ๒

อย่าเล่น ให้เสีย ของ

๑ เด็กบางคน มีอยู่ไม่สุข เดินไปไหน
ก็คอยแวง แชนระทางไป บางที่พบต้นไม้
ที่เขาปลูกไว้ตามริมถนน ก็เดินไปและดึงกิ่ง
เล่น โดยหาประโยชน์มิได้ มีอยู่ไม่สุขก็ซุก
ซ่อนทำให้ของเสียไปเท่านั้น

๒ ต้นไม้ที่ปลูกไว้ตามข้างถนน ก็เพื่อ
เป็นเครื่องประดับประดาให้ถนนงาม และให้
โตขึ้นมีกิ่งก้านงอกงามปกคลุม เป็นที่ร่ม
เย็นแก่คนเดินทางไปมาทั่วกัน ควรแต่ว่า ถ้า
เห็นต้นไม้ไหนเอน จะคำจนได้ ก็ช่วยคำให้ทรง
หรือเห็นต้นไม้ไหนเฉา ก็เอาน้ำไปรดให้ชุ่มชื้น
จะได้แตกกิ่งก้านเร็ว จึงจะเป็นการทำให้

อย่าเล่น ให้เสีย ของ ๗

ประโยชน์ ให้แก่ คน ไม่นั้น และ เป็น ประโยชน์
แก่ ผู้เดินทาง ทั่วไปด้วย ที่ บาง คน กลับ มา เต็ดใบ
หรือ หัก กิ่ง ให้ ต้น เฒ่า เป็น ความ อันตราย แก่
ต้นไม้ ที่ ปลุก ไว้ ดังนี้ เห็น ดี แล้ว หรือ ?

๓. ขรรพตาคณ ที่ มี อยู่ ไม่ ศข ย่อม อด จำ
ไม่นั่น นี้ ไม่ ได้ ใช่ว่า จะ คิด รู้ ลึก ว่า จะ ทำ
ของ ให้ เสีย หรือ จะ ทำ เพื่อ ประโยชน์ ของ คน
ก็ หา ไม่ ลึก แต่ มี อยู่ ไม่ ศข ที่ บัด บ่าย ไป โดย ที่
ไม่ จง ใจ ทำ ถ้า คน เหล่า นี้ รู้ ลึก เสีย แล้ว ว่า การ
ที่ ทำ ของ ให้ เสีย โดย ไร เหตุ เช่น นั้น เป็น การ
ไม่ดี ที่ คง จะ คอย ระวัง ตัว ไม่ ให้ มี อชุก ชน ต่อ
ไป อีก ได้

๔. เด็ก ชน ที่ ทำ ของ ให้ เสีย เช่น นี้ ตั้งแต่
เด็ก ๆ มา จน กว่า จะ โต ขึ้น คง ได้ ทำ ให้

เสียทรัพย์สินสมบัติ ของ บิณฑามารดา มาก เพราะถ้า
มีอยู่ไม่ คช เห็นอะไร ๆ ก็หยิบฉวย มาเล่น
ไม่ว่าของสิ่งนั้น จะควร เป็น ของเล่น หรือไม่ แม้
บิณฑามารดา ตามดูไม่ทัน ก็คงจะ ทำ ของที่ดี
ที่มีราคา ให้แตกหักไปได้ นับว่าเป็น การล้าง
ผลาญ บิณฑามารดา อย่างหนึ่ง

๕ เด็กด้อย่อม มีความรัก บิณฑามารดา และ
ช่วย บิณฑามารดา รักษา ของ อย่าว่าแต่จะเอา
ของที่ไม่ควรเล่น มาเล่น ให้เสียเลย ของ ๆ
บิณฑามารดา ที่ตกเรือ เสียหายอยู่ ก็ยังมีความ
เสียตาย และช่วย บิณฑามารดา เก็บไปไว้เสีย
ให้ถูกตามที่อีก เด็กเช่นนี้ นับว่าเป็น ผู้รัก
ทรัพย์สินสมบัติ ของ บิณฑามารดา ไม่ล้างผลาญ ให้
สมบัติเป็นอันตาย และ ย่อม เป็น ที่รักแห่งบิดา

อย่าเล่นให้เสียของ

มารดา มากกว่า บุตร ที่ จง ถ้าง จง ผลาญ โดย ความ
ชุกชุม มาก

๒ ถ้า เด็ก โต เคย ทำ ของ ๆ บิดามารดา
เสีย มา ตั้ง แต่ เล็ก ใน เวลา เข้า โรงเรียน ก็ จะ
ทำ ของ ๆ ตน ให้ เสีย และ ทำ ของ ๆ ครู ให้
เสีย หรือ บาง ที่ จะ ทำ ของ ๆ เพื่อน นักเรียน
ด้วยกัน ให้ เสีย ด้วย เด็ก เหล่า นี้ เมื่อ โต ขึ้น จะ
ไม่ รู้ จัก รักษา สมบัติ ของ ตัว และ จะ เป็น ผู้ ทำ
ให้ สมบัติ ของ ผู้ อื่น เสีย ไป โดย หา ประโยชน์
มิ ได้

๗ อย่า ดู อื่น โทษ เลย เด็ก ชุก ชน ที่ มี
อยู่ ไม่ สุข เติบ เตี้ย เข้า ไป โทษ ตน ไม่ ก็ เลื่อม
มือ เข้า ไป เติบ เล่น ทำให้ เสีย ของ เช่น นั้น
ถ้า จะ ไป ใน ที่ โต ๆ มือ ก็ คง จะ อยู่ ไม่ สุข เช่น

นั้นว่า ไป ถ้าเด็ดต้นไม้ที่ขึ้น รกอยู่ในที่ ๆ เขา
 ไม่อยากจะให้ขึ้น ก็ไม่เป็นไร ถ้าเด็ดต้นไม้
 ที่มีเจ้าของปลูกไว้ ก็จะเกิดความบาด
 หมาง และทะเลาะวิวาท กับเจ้าของ เพราะได้ ชื่อ
 ว่า ทำประโยชน์ของเขา ให้เสีย ถ้าเด็ดต้นไม้
 ของหลวงที่ปลูกไว้ตามข้างถนน บางที ก็จะมีโทษ
 กล่าว คือ ถูกไปลิดจับ

๘ นี่แหละ เต็ก ทั้ง ปวง จงจำไว้เถิดว่า
 การที่เล่นให้เสียของนี้ เป็น การหา ประโยชน์
 มิได้ กลับ จะทำให้เสีย ประโยชน์ ของผู้อื่น
 และ บางทีก็ เสีย ประโยชน์ของ ตนเอง ไม่เป็น
 การจำเป็นที่ จะ ต้อง ทำ เลย ถึง จะเคย ติดตัว
 มาตั้งแต่ เล็ก ก็ควร จะ ระวัง ให้หายไปเสีย
 อย่าให้ มี อยู่ในตัว ต่อไปอีกได้.

คำ ที่ ควร รู้ และ ควร สกต ได้

ถนน	คำ จูน	ทวีป
สมบัติ	ควร	ผลาญ
บุตร	รักษา	โปลิศ

บุ ท ทั ๓

ความ สอาด

๑ มีเด็ก สอง คน พี่ น้อง คนพี่ เป็น
 ชาย ชื่อ ผ่อง รูปร่างหน้าตา สวยงาม ผิวพรรณ
 ผุดผ่อง คนน้อง เป็น หญิง ชื่อ เสียด รูปร่าง
 หน้าตา ไม่สู้ สวย ผิว เนื้อ ค่อนข้าง ดำ พี่น้อง
 สอง คนนี้ แต่เล็ก ๆ มา บิดา มารดา บ่น เสมอ
 ว่า “ทำไม จึง จะ กลับ ให้ ผิว ของ พี่ กลายเป็น

ของน้องได้ ? น้องเป็นหญิง ควรจะสวย แต่
เป็นการจกใจแท้ ที่เป็กรูปธรรม นามธรรม
จะหาเองไม่ได้ ”

๒ เมื่อ นาย ผ่อง อายุย่างเข้า ๙ ขวบ
บิดาจึงนำไปฝากให้เรียน หนังสือที่โรงเรียน จัด
หาเครื่อง แต่งตัว ตัดเสื้อ กางเกง เสื้อ หมวก
มีผ้าพัน ตามสีของ โรงเรียน และจัดเครื่องแต่ง
เรียนให้ พร้อมเสร็จทุกอย่าง แต่แม่ ผิดต่อน้อง
สาวนั้นให้ เรียน กับ มารดาที่บ้าน .

๓ ในวัน แรก สอง สาม วันที่ นาย ผ่อง
ไปเข้าโรงเรียน ยังไม่คุ้นเคยกับใคร เครื่อง
แต่งตัวและเครื่องเรียนทั้งหลาย ของ นาย ผ่อง ก็
ยังใหม่ อยู่ นั้น ใครเห็นใครก็รัก อยากใคร่พูดจา
ด้วย เพราะนายผ่องเป็นเด็ก รูปร่างหน้าตา น่าเอ็นดู

จน นาย ผ่อง วิชา ไม่ ยาก จะ พด จะ เล่น กับ ใคร นี้ ก็

๔ ครั้น เมื่อ นาย ผ่อง เรียน ไป ได้ สัก เดือน
หนึ่ง ความ คับ เคย กับ เพื่อน เด็ก ๆ ด้วย กัน
ก็ ยิ่ง มี มาก ขึ้น ได้ ชัก ชวน กัน วัง ๆ เต้น ๆ
เวลา หยุด พัก หรือ หยุด เพน แล้ว บาง ที่ เล่น เหนื่อย
เกินไป ถึง เวลา เข้า เรียน ก็ ต้อง นั่ง ทน ได้ เลื้อ
อบ ความ ร้อน อยู่ใน โรง เรียน เป็น เครื่อง ชัก นำ
ให้เกิด ความ สกปรก มี เหงื่อ ไคล ชุ่ม ชื่น เปน ต้น

๕ นาย ผ่อง กลับ จาก โรง เรียน มา ถึง บ้าน
ถอด เสื้อ ผัด ทาก เกง เสรี แล้ว ก็ โยน ของ เค้า
ทิ้ง เกะ กะ ไว้ ใน ห้อง หา ของ เล่น ทาง อื่น ต่อ ไป
น้อง สาว มา พบ เข้า ก็ ต้อง เอา ไป ผึ่ง และ เก็บ
พับ ไว้ ให้ ถึง เวลา รับ ประทาน เข้า นาย ผ่อง
มาถึง ก็ ตรง เข้า นั่ง รับ ประทาน ที่ เคี้ยว ไม่ ทัน

ได้ อาบน้ำชำระเหงื่อไคล ที่เบือน เบออะเสี่ย ก่อน

๖ นายผ่องทำเช่นนั้นเสมอทุกวัน จนน้องสาวอดทนไม่ได้ จึงว่าแก่พี่ชายว่า “คนสวยเขาไปไหน กลับมาแล้ว ก็ผลัดผ้าที่ขึ้นเหงื่อออกผึ่ง เขาไม่หมก ๆ ไว้เหมือนอย่างของพี่นี่ มันสกปรก จะหยิบมาใช้นุ่งห่มอีกก็เหนอะ หนะไม่สบาย ตัว ผลัดผ้าแล้ว ก็ไปอาบน้ำ ถูล้างตัวให้สะอาด จึงจะมานั่งรับประทานเข้าเป็นปกติ ก็นี่พี่ทำเช่นนั้น พี่จะเรียกว่า ตัวของพี่เป็นคนสวยงาม และเป็นคนสะอาดอย่างไร?”

๗ นายผ่องถูกน้องสาวว่ากล่าวแล้วเช่นนั้นก็ดี ยังหา^{ู้}รู้สึกเจ็บอายไม่ เพราะนายผ่องเป็นคนสุภาพจนเคยตัวเสียแล้ว ไม่รู้จักคิด

ที่จะ รักษาเครื่อง แต่ง ตัว และ เนื้อ ตัวให้สะอาด เลื้อ
ทาง เก่งก็ ปล่อยให้ เบอะ เบื่อน มี หมึก เปน
รอย ตำ ๆ ต่าง ๆ อยู่ โรงเรียน เครื่อง เล่า เรียน
ก็ สกปรก หนึ่ง ลื้อ และ สมุด หัด เขียน นั้น เต็ม ไป
ด้วย เส้นดิน สอเลอะ เทอะ ครู มัก อวด ให้ เด็ก อื่น ๆ
ดู บ่อย ๆ นับ ว่า เปน การ ประจักษ์ ความ สกปรก
ของ นาย ผ่อง อย่าง หนึ่ง

๘ ก็ เมื่อ นาย ผ่อง ประ พฤติ จัน ถูก ตี เตียน ทั้ง
ฝ่าย บ้าน และ ฝ่าย โรงเรียน เช่น นี้ ใคร จะ ชม
บ้าง ว่า นาย ผ่อง เปน คน สวย งาม ? คน ที่ สวย
งาม ไม่ หมาย ความ ว่า คน ที่ มี รูป ร้าง สวย
แต่ สกปรก เหมือน นาย ผ่อง หมาย ความ ว่า คน
ที่ รักษา ความ งาม คือ รักษา ความ เรียบ ร้อย และ
ความ สอาด ได้ ด้วย

๗ เครื่องแต่งตัวทั้งหลาย มีเสื้อผ้าเป็น
 นั้น และเครื่องใช้สอยทุกอย่าง มีหนึ่งคือ
 และสมบัติเป็นนั้น ถึงจะเป็นของเหลว ราคาคือ
 เพียงใด ๆ ก็ดี แม้รักษาให้สะอาดหมดจดไว้
 ได้เสมอ มั่นหมายเครื่องแสดงว่าเจ้าของเป็นคน
 สอาดสัณฐาน และ การที่มีเครื่องแต่งตัว และ
 เครื่องใช้สอย สอาดสัณฐานนี้ เป็นความงามแก่
 เจ้าของ สมกับคำโบราณที่ท่านกล่าวไว้ว่า
 “ไถ่งามเพราะชน คนงามเพราะแต่ง”

คำยาก ที่ควร รู้และควร สกตได้

รูป

ฉิวพรรณ

รูปธรรม

นามธรรม

ชำระ

รู้ลึก

ประพฤติ

โบราณ

เหงื่อไคล

บทที่ ๔

พากเพียร

๑ บัรดาเด็ก, ใครเคย ทำการที่ยากๆ บ้าง?
 และใครเคย ทำการใหญ่ๆ ที่ต้อง ทำตั้ง แก้ววัน
 สิบวัน จึง แล้ว บ้าง ? ผู้ที่ เคย ทำ การ ยาก ๆ
 แล้ว นั้น ใครเคย ทำไม่ สำ เร็จ บ้าง ? ว่า ข้าง
 ทำ การ ไม่ สำ เร็จ แล้ว ใคร จะ สู้ เต็ม ที่ จะ เล่า ให้
 ฟัง ต่อ ไป นี้ เป็น ไม่ มี

๒ เด็ก คน หนึ่ง, เมื่อ กลับ มา จาก โรง เรียน
 เดิน ผ่าน มา ทาง หน้า โรง เรือ แล เห็น ข้าง
 เขา กำลัง ขุด เรือ ชล่ำ อยู่ เด็ก คน นี้ จึง แวะ เข้า
 ไป ดู และ นึก ใน ใจ ว่า เรือ ขุด ชนิด นี้ ตัว คง
 ทำ ได้ เพราะ ไม่ สู้ ยาก นัก กระ อี เขา ไ้ ขุด มา

ชุดให้เป็น ร่อง แล้ว ปาด หวี ปาด ท้าย ให้แบน
สำหรับ คน นั่ง พาย เเท่า นั้น ใคร ๆ ก็ทำได้

๓ ใน เวลา ที่ เดิน กลับ บ้าน เด็ก คน นั้น
ได้ คิด มา ตลอด ทาง ว่า จะ ไป ตัด ไม้ ท่อน ใหญ่ ที่
ทิ้ง อยู่ หลัง บ้าน มา ทำ เรือ เล็ก ๆ ให้ เหมือน
รูป เรือ ขดำ ที่ เห็น เขา ชุด นั้น เมื่อ เสร็จ แล้ว จะ
ได้ เอา ลง ถอย พาย เล่น ที่ คลอง หน้า บ้าน

๔ รู้ หรือ ไม่ ว่า เด็ก คน นี้ ทำ อย่าง ไร ก่อน ?
คือ เอา ไม้ ท่อน ที่ อยู่ หลัง บ้าน มา ถาก ด้วย ขวาน เพื่อ
ให้ กลม แล้ว จึง จะ ชุด ต่อ ภายหลัง แต่
เมื่อ ถาก ไป ๆ โดย ที่ มือ ยัง ไม่ เคย ขวาน ก็
กิน เนื้อ ไม้ ลึก บ้าง ตื้น บ้าง ทำให้ ต้อง แก่
บ่อย ๆ จน กระทั่ง ไม้ ท่อน นั้น ลีบ เล็ก ลง ไป
ทำ เรือ ไม่ได้ ครั้น จะ ไป หา ไม้ มา ทำ ใหม่

ก็ออกนึ้กเบื้อเสียแล้ว

๕ ตกลงคิดทำเปนพายว้พายเรือเล่นดีกว่า จึงลงมือถากหัวให้เล็กลง และถากปลายให้แบน แต่งไม้พายให้รูปงาม คือเจียนหัวท้ายให้มนเข้า แล้วถากริมให้บางเท่ากันทั้งสองข้าง แต่ก็ไม่สำเร็จ เพราะมือไม่เที่ยง ถากไป ๆ ก็แหว่งเข้าไปทุกที เลยใช้เปนพายไม่ได้ ต้องทำเปนไม้ควักปูน ลงที่สุดไม้ควักปูนก็ไม่สำเร็จ เลยเปนไม้สำหรับขว้างทิ้ง

๖ เด็กคนนี้ใครจะชมว่าดีหรือไม่ ? ก็ต้องชมไม่ได้ด้วยเอง เพราะว่าทำไม่สำเร็จตามความต้องการ ถ้าเปนเด็กดี แม้ทำวันนี้ไม่สำเร็จ รุ่งขึ้นก็ต้องคิดแก้ไขทำต่อไป แม้ยังทำไม่สำเร็จอีก ก็ยังทอดทิ้งเสียไม่ได้

ต้องทำต่อไปจนสำเร็จ ถ้าตัวเองทำไม่ได้
จริง ๆ เพราะไม่มีความรู้เช่นเด็กคนนี้ ก็
จะต้องชวน ขวดย ตาม คนอื่นที่เขา รู้ และ คิด
หัด ทำ จน สำ เร็จ ใจ ได้

๗ โบราณ ท่านเปรียบไว้ว่า “ จง ฝน ทั่ง ให้
เป็น เข็ม ” เด็ก บางคน จะ ยัง ไม่ รู้ ว่า ทั่ง คือ อะไร
คือ แห้ง เหล็ก ที่ ข้าง ทอง เขา ใช้ ร้อง ดี ทอง ทั่ง นี้,
ถ้า ใคร จะ ไปถึง แก่ พยา ยาม ไป ฝน ให้ เล็ก ลง จน
เท่า เข็ม ที่ เรา เข็ม ผ้าย บาง ที่ ฝน อยู่ ตลอด ชีวิต
ก็ จะ ไม่ เล็ก ลง ได้ เท่า เข็ม ที่ จริง คำ สุภา สัต นี้ สั่ง
สอน ว่า ถ้า จะ ทำ การ สิ่ง ไต ถึง จะ ต้อง ทำ นาน
และ ถึง จะ ลำบาก เพียง ไร ก็ ต้อง ตั้ง ใจ ทำ จน
สำ เร็จ คือ เปรียบ เหมือน ต้อง ฝน ทั่ง ให้ เป็น เข็ม

๘ นี่ ถ้า จะ เปรียบ กับ การ อื่น ๆ จะมี อะไร

บ้าง ที่นักเรียน จะต้อง พยายาม และ พากเพียร
ทำให้ สำเร็จ จง ฝน ทั้ง ให้ เป็น เข้ม ? เด็ก
ที่ฉลาด คง ตอบ ว่า “การ เรียน หนังสือ ก็เป็น ของ
ยาก เหมือน กัน เรียน ตั้ง แต่ ต้น กว่า จะ สำเร็จ
ก็ นาน บางคน เรียน ยัง ไม่ ทั้น สำเร็จ ก็ ต้อง
ทิ้ง เลีย กลาง คั้น น้อย คน ที่ จะ เรียน ได้ สำเร็จ
จริง ๆ ” นี่ ก็ เพราะ นักเรียน ยัง ไม่ ค่อย ได้ เรียน
คำ สุภาสิต ว่า “ จง ฝน ทั้ง ให้ เป็น เข้ม ”

๙ นักเรียน ทุก คน ควร จะ เรียน คำ สุภาสิต นี้
ไว้ ให้ ชื่นใจ เมื่อ จะ ทำ กิจ การ สิ่ง ไร จะ เป็น
เครื่อง ชัก จูง ให้ มี ความ อุตสาหะ ทวี ยิ่ง ขึ้น และ คน ที่
เรียน คำ สุภาสิต นี้ แล้ว คง มี ความ อาย แก่ใจ ใน
การ ที่ ทำ อะไร ไม่ สำเร็จ หรือ เรียน อะไร ไม่ สำเร็จ
อย่า ลืม คำ ว่า “ จง ฝน ทั้ง ให้ เป็น เข้ม ”

คำที่ ควรรู้ และ ควร สกตได้

สำเร็จ

ชีวิต

อุสาหะ

ทั้ง

สุภาสิต

บรรดา

ทอดทิ้ง

พากเพียร

กิจ

บทที่ ๕

ความ กระหม่อมกระหม่อม

๑ นาย ช้าง กับ นาย ชอบอายุรุ่นราวคราวกัน
เป็น บตรัพลเรือน ด้วย กัน บ้าน อยู่ใกล้ เคียงกัน
ไป เรียน หนังสืออยู่โรงเรียน เดียว กัน และ เคย
เดินไปโรงเรียน ด้วย กัน ทุก ๆ วัน

๒ บิตร มารดา ของนายช้าง ค่อนช้าง จะเป็น
คน มั่ง มี และ สัญญา แก่ นายช้าง ว่า ระหว่าง
ที่ อ่าน หนังสือยังไม่ ออก จะ ให้ อัฐิ เป็น ค่า ขนมน

ที่โรง เรียน วัน ละ สอง ไฟ ก่อน เมื่อ อ่าน ออก
แล้ว จะ ให้ ขึ้น เป็น หก อัฐ ถ้า หมด เรียน ได้ ได้ ขึ้น
หนึ่ง จะ ให้ วัน ละ เพียง และ ต่อ ไป นั้น ถ้า ได้ ได้
ขึ้น ขึ้น อีก ก็ จะ ได้ เพิ่ม ให้ อีก ขึ้น ละ สอง ไฟ ทุก
ชั้น ไป

๓ ส่วน บิณฑา มารดา ของ นาย ชอบ เป็น คน ไม่ สู้
จะ บริหาร วน นก พอ มี พอรับ ประ ทาน เท่านั้น
สัญญา จะ ให้ อัฐ แก่ นาย ชอบ ขึ้น แรก ที่ อ่าน หนึ่ง
สี่ ยัง ไม่ ออก เพียง วัน ละ ไฟ ก่อน อ่าน ออก
แล้ว จะ ให้ วัน ละ สาม อัฐ ถ้า ได้ ขึ้น หนึ่ง ได้ จะ
เพิ่ม ให้ อีก หนึ่ง อัฐ เป็น วัน ละ สอง ไฟ และ ขึ้น
อื่น ๆ ต่อ นั้น ขึ้น ไป ถ้า ได้ ได้ ก็ จะ ให้ เพิ่ม ขึ้น
ขึ้น ละ อัฐ ทุก ๆ ขึ้น

๔ ตั้ง แต่ นาย ชัง กับ นาย ชอบ ไป เรียน หนึ่ง สี่

ที่โรงเรียน ต่าง คนก็ต่างหมั่น และอยู่
ข้างจะแข่ง ๆ กัน อยู่ด้วยสัก หน่อย ใน บลาย
ขึ้นนี้ ก็ได้ได้ ขึ้น หนึ่ง ด้วย กัน ทั้ง สอง คน พอ
ขึ้น เรือน ขึ้น สอง บิศา มารดา จึงให้อัฐ ตาม ที่
สัญญาไว้ ทั้ง สอง ฝ่าย คือ นาย ชัง ได้ กัน ละ เพื่อ
นายชอบได้วัน ละ สอง ไพ น้อย กว่า นาย ชัง
ครึ่ง หนึ่ง

๕ นาย ชัง พอใจ เล่น การพนัน ต่าง ๆ เช่น
ทอดกอง และ โยน หลุม เป็นต้น ส่วน นาย
ชอบไม่พอใจ ฝึก ฝึ ใน ทาง นี้ ชอบ แต่ อ่าน
หนังสือ บาง เวลา มี เพื่อน มา ชวน เล่น เอา เกติ
หรือ เล่น ตี จับ หรือ เล่น ฟุตบอล ซึ่ง เป็น การ เล่น
ออกแรง ทำให้ ร่าง กาย บริบูรณ์ เช่น นั้น นาย
ชอบ จึง จะ เต็ม ใจ เล่น ด้วย

๒ เวลา หยต พัก กลาง วัน นาย ช้าง
ชอบ ชวน เพื่อน ไป เล่น โยน หลุม และ ทอย กอง แทบ
ทุก วัน บางวัน เล่น ได้ ก็ ได้ กิน ขนม บาง
วัน เล่น เสีย หมด ก็ ต้อง อด ทน หิว แสบ ท้อง เส่สม
และ ถ้า เรา จะ ถาม ตัว เรา ว่า เมื่อ กำลัง หิว เรียน
หนึ่ง สลือ ได้ หรือ ไม่ ? ก็ ต้อง ตอบ ว่า “เรียน
ไม่ได้ดี” เมื่อ นาย ช้าง เล่น การ พนัน จน เสีย อัฐ
หมด ไม่มี อัฐ จะ ซื้อ ขนม กิน กลาง วัน ต้อง
ทน หิว บ่อย ๆ ดังนี้ ก็ จำ เป็น เรียน หนึ่ง สลือ ไม่ได้
ดี อยู่ เอง

๓ นาย ชอบ เป็น คน รัก ตัว สงวน ตัว ตั้ง
แต่ เข้า โรง เรียน มา ยัง ไม่มี ใคร กล่าว เหย ว่า
นาย ชอบ เล่น โยน หลุม หรือ ทอย กอง (ซึ่ง นับ ว่า
เป็น การ เล่น พนัน) ด้วย อัฐ วัน ไต ที่ หิว จิต

อัฐที่ได้มาจากบ้านนั้น ก็ซื้อกินหมด วันที่
 ไม่สู้จะหิวนัก ก็ซื้อกินแต่เล็กน้อย เหลืออัฐ
 กลับไปเก็บไว้ที่บ้านบ้าง นายชอบทำดังนี้มา
 ปีกว่า เก็บอัฐที่เหลือ กินจนไว้ โดยไม่
 ให้ใครรู้ ได้เป็นหลายบาท

คำที่ควรรู้และควรสังเกตได้

บริบูรณ์ สัญญา การพนัน ฟุตบอล
 สงวนตัว ผักไผ่ เล่นเอาเถิด ตีจับ บาท

บทที่ ๖

ความกระหมืด กระหม่อม (ต่อบทที่ ๕)

๘ นายชอบคิดว่า แต่เราได้อัฐเล็กน้อย
 เท่านั้น ยังเหลือใช้ ถ้าไล่ได้ขึ้นสูงขึ้นไปอีก
 ก็ยังจะได้อัฐเพิ่มขึ้นอีกด้วย และถ้ากระหมืด

กระหม่อม ใช้เช่นนี้เสมอไป วันหนึ่ง ๆ ก็จะได้
ได้ มากขึ้น อีกหลาย อัฐ ทั้งนี้ ทำให้นายชอบหมั่น
เรียน มากขึ้น จนได้ อยู่ ขึ้น สูง กว่า นาย ชังหลาย
ขึ้น เพราะ นาย ชัง มี แต่ เหลวไหล โดเลลง ทุก
ที่ เอาใจใส่ แต่ การ พนัน มากกว่า การ เล่าเรียน

๙ พอ ถึง เดือน สี่ ทรุศไทย โรงเรียน
เปิดให้นักเรียน ทำบุญ และ เล่น การ รื่นเริงต่าง ๆ
ตามวัน ผู้ใหญ่ที่บ้านนายชอบพากันเล่นไพ่ทอง
และ การ พนัน ต่าง ๆ นายชอบไม่เล่น กับใคร
คอย แต่ดูว่า ถ้าใครจะ แลก อัฐ ก็นำอัฐที่เก็บ
ไว้มาให้แลก จนหมด อัฐ ได้เงินเป็นหลายบาท

๑๐ มารดานายชอบเห็น บุตร มี อัฐ มาก นึก
ปลาบใจ จึงถามว่า “เจ้าได้ อัฐ เหล่านี้ มาแต่ไหน ?”
นายชอบ ตอบ ว่า “อัฐ นี้ แหะละ ที่แม่ให้ฉันไปซื้อ

ชนม กินกลางวันที่ โรงเรียน ซื่อกินไม่หมด ฉัน
ก็เก็บไว้ได้เท่านั้น” มารดา มีความยินดี เห็น
บุตร เป็น ผู้รู้จัก กระหมืด กระหม่อมทรัพย์ ก็มี
ความรักมาก ขึ้น จึงเพิ่มอัฐิให้มาก กว่าที่ได้สัญญา
ไว้ว่าจะให้อีก

๑๑ แต่นาย ชอบเก็บ อัฐิที่ บิดา มารดาให้ไว้
ตั้งนี้ตลอด มา จนโต ขึ้น มีเงิน หลาก ชั่ง
และ เมื่อ ออกจาก โรงเรียน ก็ได้ ทำ การ งาน มีผล
ประโยชน์ แล้ว เก็บเงินที่ เหลือใช้ไว้ได้เดือนละ
มาก ๆ จน ภายหลังได้ เป็นเศรษฐี มีเงิน ทอง
มีผู้นับ หน้าถือตา ส่วนนาย ชั่ง ออกจาก โรงเรียน
แล้วก็ไม่ได้ ทำ อะไร ได้แต่ อาศัย บิดา มารดา
รับประทาน อยู่ ทุก วัน พอสิ้นชีวิตบิดามารดาแล้ว
นายชั่ง ก็ต้อง ไป อาศัยรยให้คนอื่นเขาใช้ โดย

ที่ตนไม่มีความรู้สิ่งใด ที่จะ เป็น ทาง ทำ มาหากิน
เลี้ยง ตัว ต่อ ไป ได้

๑๒ ในโรงเรียนหนึ่ง ๆ เด็กที่เหมือน นาย
ชอบก็คง มีมาก แต่เด็กที่เหมือน นาย ชัง ก็คง มี
มาก เหมือน กัน เพราะเรา ยัง เห็น เด็ก เล่น ทอยกอง
และโยน หดุมกันอยู่เสมอ ๆ แต่คร ห้าม แล้ว เด็ก
บางคน ยัง อุดำห์ หนี ครู ไป แอบ เล่น ใน ที่ลับ ๆ ก็
เป็นธรรมดาอยู่เอง เพราะโรงเรียนหนึ่ง ๆ ย่อม
มี ทั้งเด็กดี และชั่ว เด็กที่ ดี ได้ ชื่อ ว่า เป็นพวกนาย
ชอบ ที่ไม่ ดี ก็ได้ ชื่อ ว่า เป็นพวก นาย ชัง

๑๓ เด็ก ที่ ประ พจน์ เหมือน นาย ชอบอยู่
แล้ว เมื่อ ได้ อ่าน เรื่อง นี้ ก็ ควร จะ ประ พจน์ อย่าง
นั้น ให้ แข็ง แรง ขึ้น อีก แต่เด็กที่ เคย ประ พจน์
เหมือน นาย ชัง แม้ เป็น คน รัก ดี ก็ จะ คิด กลับ

ใจประพฤติกัตามอย่าง นาย ชอบ ได้ ถ้า เป็น
 คนไม่รักดี ก็ ประพฤติไม่ได้ อยู่เอง โต ขึ้น
 ก็จะต้องเป็นคน อนาถา เทียบหาใคร่ เขา กิน
 และทำงานให้เขา เหมือน นาย ชัง

คำยาก ที่ ควร รู้ และ ควร สกตได้
 กระหมัดกระ หมัด เหลวไหล เอาใจได้
 ทำบุญ ผล ประโยชน์ เศรษฐี
 ธรรม ตา อนาถา ผู้ใหญ่

บท ที่ ๗

จง เอื้อเฟื้อต่อ ผู้อื่น

๑ เด็กคน หนึ่ง อายุราว สัก เก้า ขวบ นุ่ง
 ผ้าพื้นเก่าๆ สวมเสื้อ ขึ้นใน มีผ้าขี้ไปคาดพุง
 ถือร่มกับ ยาม เดิน ร้องไห้ มากกลาง ถนน น่ารัก

โปลิศจะจับแท้ ๆ เพราะถ้าโปลิศเขาเห็นใคร
หลงทาง เขาคงจับเอาไปโรงโปลิศ แล้ว ก็เอา
ตัวไว้ จนกว่าจะมีพ่อแม่มารับเอาไป เป็น แน่

๒ ใคร ๆ เห็น ก็ รู้ ได้ ว่า เด็ก คน นี้ เป็น เด็ก
บ้านนอก เพราะ ทำทาง เงอะงะ ไม่รู้จักถนน
หนทาง แต่พลัดกับ ผู้ใหญ่ เล็ก น้อย เดียว เท่า นี้
ยัง เดิน ร้อง ให้ ไป ได้ น่า ขาย หน้า ถ้า เป็น
เรา ๆ จะ ร้อง ให้ หรือ ? เราก็ คง ถาม เขา ว่า ทาง
ไป บ้าน หรือ ไป โรง เรียน ไป ทาง ไหน เขา บอก ให้
เราก็ จะ เดิน กลับ บ้าน ได้ ถูก

๓ เด็ก คน นี้ เป็น ชาว บ้าน นอก จริง นั้น แหะ
หิ้ง เข้า มา ถึง กรุง เทพ ๆ กับ อา จารย์ โดย ที่ ตัว
ไม่เคย เห็น ตึก และ ถนน ใหญ่ ๆ เวลา เดิน ตาม
หลัง อาจารย์ ก็ มีว เหมือน ตะไคร้ ไร่ ไร่ อาจารย์

เดินไป เลี้ยวทางไหนก็ไม่ทราบ ตัวก็เดิน หลงมา
และมี ความ กลัว มาก จึงร้องให้ ไฮ้ ๆ ตลอด
ทาง ทั้งนี้

๔ ถ้าไปลิดเขาจับไป จริง ๆ เด็กคนนี้จะตก
ใจหา น้อยไม่ แต่เราเคยเห็นไปลิด อยู่ ทุก วัน
เรายัง กลัว ไปลิด จับ ใครที่คุย ว่าไม่ กลัว ไปลิด
จับ นั้น ไม่เชื่อเสีย เลย

๕ ที่จริงเราไม่มีผิดเช่นนั้น เขาจับไป
เขาก็ไม่ เอาไปทำอะไร เขา จับเด็กที่ หลง ทาง
ก็เพื่อจะได้เอาไป ส่ง คืนให้ พ่อ แม่ แต่ใคร จะ
ชอบไปนอน ค้าง คืน อยู่ ที่ โรงไปลิด? แต่ไปอยู่
บ้านอื่น สองสามวัน เรายัง คิด ถึง บ้านเราเต็ม ที่

๖ ชาว บ้าน ชาว ร้าง และ คน เดิน ทาง ไป มา
ก็ช่าง กระไร เห็นเด็ก เดิน ร้อง ให้ มา อย่าง นี้ก็ไม

ยักช่วย นี่ถ้าเป็นเราไปพบเข้า เราจะทำอย่างไร
ลองคิดดูให้ดีที่ หรือว่า เราควรจะทำอย่างไร?

๗. เขี่ยแม่ว่า เด็กที่คง ตอบ เหมือน กัน หมด
ว่า ดังนี้ “ควรเข้าไปถามเด็กคน นั้น ดูว่า เขามา
แต่ไหน เขาอยาก จะไปหาใคร และ บ้าน อยู่ ที่
ไหน ถ้า เห็น ว่า บ้าน อยู่ ใกล้ เพียง บอก ทาง ให้ ก็
จะไป ถูก ก็ บอก ให้ ถ้า เห็น ว่า อยู่ ใกล้ และ เป็น
เด็ก ฉลาด มาก ก็ พา ไป ส่ง ให้ ถึง บ้าน ที่ เดียว ”

๘. เรื่อง นี้ ชี้ ให้ เห็น ว่า ถ้า ใคร ทำ ได้ ดัง นั้น
ก็ จะ ปรากฏ ว่า คน นั้น เป็น คน ดี คน หนึ่ง คือ จะ
ได้ ชื่อ ว่า เป็น คน กรวดนา ต่อ เพื่อน มนุษย์ ด้วย กัน
เพราะ มีความ เอื้อ เฟื้อ เผื่อแผ่ แก่ ผู้ ไ้ ทุก ชั้ ได้ ลำบาก
ช่วย ให้ พ้น ความ ทุก ชั้ ยาก นับ ว่า เป็น การ
ใจ บุญ อย่าง หนึ่ง

๙ คุณที่จะแลเห็นต่อไปนั้น คือถ้าเรา
เป็นคนใจดี ประพฤติเช่นนั้นเสมอ ๆ คน
อื่นผู้รู้เห็น ก็จะมี ความกรุณา แก่เรา เช่นเดียวกับ
ที่เรากุณาแก่ผู้อื่น

๑๐ คนที่เราได้ช่วยมาก และ น้อย ก็ดี ถ้า
ถึงเวลาเราได้ พบ ความทุกข์ยากอย่างไร แม้เขา
รู้เห็นเขาคง ช่วยเรา หรือมี ฉะนั้นเพียงแต่ที่
เราได้ทำคุณแก่เขา เขามีน้ำใจไม่ตรีต่อเรา
คบหากัน เป็นเพื่อนฝูง เราก็จะมีพวกพ้อง มาก
เป็นหนทางที่จะทำให้เราเป็นคนกว้างขวาง และ
เป็นเครื่อง เย็นใจ อย่างหนึ่ง

คำที่ควรรู้และควรสดกได้

ธรรม ปรากฏ มนุษย์ ความทุกข์ อาจารย์
คุณ กรุง เทพ ฯ กรุณา ไม่ตรี

บทที่ ๘

กิริยาเรียบร้อย

๑ เด็กบางคนก็มีคนชมว่า กิริยาดี บางคนก็มีผู้ติเตียนว่า กิริยาซุ่มซ่ามไม่เรียบร้อยที่เขาชมกันว่า กิริยาดีนี้ คือ กิริยาอย่างไร จึงเรียกว่า กิริยาดี ? และ กิริยาอย่างไร จึงเรียกว่า กิริยาซุ่มซ่ามไม่เรียบร้อย ?

๒ จะเล่าถึงเรื่องเด็ก กิริยาดีให้ฟัง เด็กคนหนึ่งชื่อ นาย ขาบ บิดา มารดาสั่งสอนว่ากล่าวเสมอ จนเป็นเด็กมีกิริยาดีที่สุด นาย ขาบมีพี่น้องที่มาแต่บ้านนอกคนหนึ่ง ชื่อ นาย ชม อายุ รุ่งราว คราวเดียวกัน มาพักอาศัยอยู่ที่บ้าน นาย ขาบ เพื่อจะไปเรียนหนังสือกับนาย ขาบ และถ้าจะนับกันตามลำดับญาติ นาย

ชาบ ก็ต้อง เปน น้อง นายชม

๓ พอ นายชม มาอยู่ ได้ สัก สอง สาม วัน
นาย ชาบ ก็ นึก ปลาต ใจ เพราะ เห็น นายชม ทำ
กิริยา ไม่ดีต่าง ๆ ที่ มารดา ของ นาย ชาบ เคย ห้าม
ปราม ไม่ ให้ นาย ชาบ ทำ วัน หนึ่ง นาย ชม ร้อง
เรียก ให้ นาย ชาบ มา ตัก ทัพ เียน พอ นาย ชาบ จึง
มา ถึง นายชม ก็ เอา เท้า ชี้ ให้ ดู นาย ชาบ
ออก นึก โกรธ ใน ใจ แต่ ยัง นิ่ง ไว้ ไม่
พูด ว่า กระไร

๔ มารดา เคย สั่งสอน นาย ชาบ ว่า ไม่ ให้
เดิน กิน เมื่อ เวลานั้น นาย ชาบ รับ ประทาน อะไร
อยู่ ถ้า มารดา ใช้ ให้ ไป หยิบ อะไร ที่ ไหน ๆ
นาย ชาบ เคย วาง ของ กิน นั้น ไว้ ก่อน ต่อ เมื่อ
ทำ ธุระ เสร็จ แล้ว จึง กลับ มา รับ ประทาน ต่อ ไป

ส่วน นาย ขม นั้น นาย ขาบ เคยเห็น เดินถือ ขนมหัก
กติกิน ก็บ่อย ๆ นาย ขาบ จึงนึก ใน ใจ ว่า
“เด็กคน นี้ ช่าง ไม่มี กิริยา ผู้ ดี ทิด เลย ทำ ไม่ พ่อ
แม่ เขา ไม่ สั่ง สอน ตั้ง ที่ พ่อ แม่ สอน เรา บ้าง
หรือ อย่าง ไหว ?”

๕ รุ่ง ชื่น อีก วัน หนึ่ง นาย ขาบ นั่ง อยู่ ที่ กลาง นอก
ชาน นาย ขม เดิน ออก มา จาก ใน เรือน จะ ไป
ตัก น้ำ ที่ โถง และ เดิน เฉียด คีรี สะ นาย ขาบ ไป จน
เท้า สดุด ฉ่ำ นุ่ง นาย ขาบ นาย ขาบ แหงน หน้า ขึ้น ดู
นาย ขม ก็ หา ได้ ขอ โทษ ไม่ มี หน้า ซ้ำ เมื่อ ตัก น้ำ แล้ว
ก็ กลับ ไป ยืน ปัก คีรี สะ พื้ เลียง ของ นาย ขาบ อีก

๖ แต่ นาย ขาบ นึก พิศวง ใน ใจ อยู่ เช่น
นี้ หลาย วัน วัน หนึ่ง ออก กลิ่น ไร่ ไม่ ได้ จึง ถาม
มารดา ว่า “แม่ จำ ! แม่ ห้าม ฉัน ว่า ไม่ ให้ ยืน

ปักศีรษะ ใคร ไม่ให้เดินเฉียดกราย ใคร ไม่ให้
 ชี้อะไร ด้วยเท้า และไม่ให้เดิน กิน แต่ทำไมฉัน
 เห็น พ่อ ชม แก่ ทำ อย่าง นั้น ทุก อย่าง? ” แม่จึง
 ตอบ ว่า “พี่ ของเจ้าเป็น คน บ้านนอก ยัง
 ไม่รู้จัก ประพฤติ กิริยา เรียบร้อยเหมือน เจ้า จึง
 ได้ทำ อย่าง นั้น เจ้าเป็น พี่น้อง กัน เห็น พี่
 ทำสิ่งใด ไม่ดี ก็จง ตักเตือน ให้บ้าง ชี”

๗ แต่นั้น มา นาย ขาบ ก็สิ้น ความ พิศวง
 เพราะ ทราบ ว่า นาย ชม เป็น เด็ก บ้านนอก ยัง
 ไม่ได้ เรียบ ประพฤติ กิริยา ดี นาย ขาบ จึง คอย
 ช่วย ตักเตือน อยู่เสมอ และ เวลา สนทนา กัน
 ก็เล่า ให้ นาย ชม ฟังถึง คำ สั่งสอน ของ มารดา ที่
 นาย ขาบ จำ ไว้ ได้ ทุก อย่าง จน นาย ชม มี
 ความรู้ ในการ ประพฤติ กิริยา ดีขึ้น มาก ไม่

ได้เดิน กิน, หรือไม่ได้ยืน บักคี่ระใคร และเดิน
เฉียด คี่ระใคร ต่อ ไป อีกเลย

คำที่ ควรรู้ และควรสกดได้

บิดา	มารดา	ญาติ	ลำดับ
ซุ่ม ซ่าม		เท้า	เสร็จ
สนทนา		รับ ประทาน	พิศวง

๐๐๐๐๐๐๐๐

บทที่ ๘

กิริยา เวียบ ร้อย (ต่อบทที่ ๘)

๘ วัน หนึ่ง นาย ชม กับ นาย ขาบ นั้ง อยู่
ด้วย กัน แต่ นาย ชม เขี่ยตเท้า ไป ทาง ผู้ใหญ่
นาย ขาบ จึงกระซิบบอก ว่า “เท้า เป็น ของ หยาน
อย่า เขี่ยต ไป ทาง คน อื่น เขา ถือ มารดา ของ
ฉัน ห้าม ไว้ ว่า ไม่ ดี” นาย ชม ก็ ชัก เท้า มา เลี้ยว

ทันที และ ลูก ขึ้น ไป นั่ง เลี้ย ข้าง บน นาย ขาบ
ก็ ตาม ไป กระซิบ บอก อีก ว่า “นั่ง ข้าง ล่าง ดี กว่า
เรา เป็น เด็ก นั่ง สูง กว่า ผู้ ใหญ่ เป็น กิริยา
ไม่ ดี มารดา ของ ฉั น ห้า ม” นาย ขม ก็ ได้ ความ
รู้ ใหม่ อีก ๒ อย่าง คือ ไม่ ให้ เขี่ย ต เท้า ไป ทาง
ผู้ ใหญ่, และ ไม่ ให้ นั่ง สูง กว่า ผู้ ใหญ่

๙ วัน หนึ่ง เวลา หัก ค่า นาย ขาบ
กำลัง นั่ง พุ ต อยู่ กับ บิดา มารดา และ คน ใน บ้าน ที่
กลาง นอก ชาน นาย ขาบ เห็น นาย ขม เข้า มา
นั่ง กลาง วง และ นั่ง ขวาง หน้า ยาย ของ นาย
ขม ด้วย นาย ขาบ จึง ไป ถุด มือ นาย ขม ขวน
เดิน ออก ไป ให้ ห่าง แล้ว กระซิบ บอก ที่ หู ว่า
“รู้ ไหม, ว่า เมื่อ กี้ นี นั่ง ขวาง หน้า ยาย ? นั่น เป็น
กิริยา ไม่ ดี มารดา ของ ฉั น ห้า ม ขาด ที่ ดี แยก ”

ว่า แล้ว ก็ จู๋ มือ นาย ขม เข้า มา นั่ง ใกล้ บิดา มารดา
ตามเดิม

๑๐ รุ่ง ชื่น เข้า เมื่อ นาย ขาบ กับ นาย ขม เดิน
ไป โรง เรือน ด้วย กัน คย กัน ถึง เรือง แต่ง ตัว
พอ นาย ขม เห็น คน เดิน สด มา ก็ ชี้อื มือ แล้ว
ถาม นาย ขาบ ว่า “ หมวก ที่ เขา ใส่ นี่ เหมือน กับ
ที่ พ่อ ขาบ ว่า ไหม ? ” นาย ขาบ จึง บัด มือ นาย
ขม แล้ว พูด ค่อย ๆ ว่า “ ไ้! อย่า ชี้อื มือ ที่ ตรง
หน้า ใคร ๆ เขา อย่าง นั้น เขา จะ โกรธ เขา
เรื่อง ชี้อื นว ตรง ไป ยัง ผู้ ไ้ ไม่ ว่า เขา อยู่ ใกล้
หรือ ไ้ไกล มารดา ของ นั้น ห้าม ขาด เพราะ
นับ ว่า เปน กิริยา ไม่ ดี ”

๑๑ “ เรื่อง ผ่า กลาง อีก อย่าง หนึ่ง ถ้า มี
ใคร เขา นั่ง พุด หรือ ยืน พุด กัน อยู่ สอง คน

แม่เราจะไปต้องหลีกไป ข้างหลังเขา จะผ่า กลาง
เขาไป ไม่ได้ แม่บอกว่า เปน กิริยา หยาบ อย่าง
ที่สุด เขาเรียกว่า ชุ่ม ช้ำม เรื่อง กิริยา ชุ่ม ช้ำม
นี้ฉัน เคย ถก ตี มา หลาย ครั้ง แล้ว เห็น ไม่ ตู เท้า
เตะ โน่นเหยียบนี้ เบื้องปร้าง ก็นับว่า ชุ่ม ช้ำม
เหมือน กัน มารดา ฉันเกลียดนัก ไม่ชอบ คน
ชุ่ม ช้ำมเลย”

๑๒ นาย ชม เปน เด็ก ไม่ ดี และ เปน เด็ก
ไม่ ถี้อ ตัว เห็น ว่า น้อง รู้ จัก มากกว่า น้อง บอก
อะไร ก็ เชื่อ และ ทำ ตาม จน เปน เด็ก มี กิริยา ดี
ขึ้น มาก ถ้า เปน เด็ก ดี ๆ หรือ หัว แข็ง ที่ ไหน
จะ เชื่อ ฟัง คำ ที่ น้อง สั่ง สอน เด็ก เช่น นั้น ก็ คง จะ
ต้อง เปน เด็ก บ้าน นอก เพื่อ ทำ อยู่ นั้น เอง นี่
นาย ชม เปน เด็ก ดี จึง กลับ ตัว ได้

๑๓ นี่แหละ เด็ก ที่มี ผู้ชม ว่า กิริยา ดี นั้น
ก็คือ เด็ก อย่าง นาย ขาบ และ เด็ก ที่ ใคร ๆ
ก็ ย่อม ติ เตียน ว่า กิริยา หยาบ ขี้ ไม่ เรียบ ร้อย
นั้น ก็ คือ เด็ก เช่น นาย ชม กิริยา ดี เปน ของ น้า
รัก ถ้า เด็ก คน ไต มี กิริยา ดี เด็ก คน นั้น ก็ มี
ผู้ ชม และมี ผู้ รัก ถ้า เด็ก คน ไต กิริยา ไม่ ดี
เด็ก คน นั้น จะ กลับ มี ผู้ เกลียด และมี ผู้ เก็บ ไป
ติ ฉิน นินทา ต่าง ๆ

๑๔ เพราะ ฉะนั้น เด็ก นัก เรียน ทุก คน จง ระวัง
รักษา กิริยา ให้ เรียบ ร้อย เหมือน นาย ขาบ ถ้า
ผู้ ไต มี กิริยา ชุ่ม ชำม เหมือน นาย ชม อยู่ ก็ จง
จำ คำ แนะนำ ของ นาย ขาบ ไว้ และ จง ขุด หัก
ประ พฤติ ให้ ได้ เหมือน อย่าง ที่ นาย ชม ประ พฤติ
ตาม นาย ขาบ จน เปน คน ดี ขึ้น ฉะนั้น

คำที่ ควร^๑ และ ควร^๒ สกต^๓ ได้

ใหม่	ไกล ^๑	ไกล	หน้า
กระซิบ	ตื้น	นิทา	กิริยาหยาบ
น่ารัก	ถือตัว		

บทที่ ๑๐

ว่องไว

๑ เด็กบางคนเมื่อเวลานั่งทำอะไร หรือเล่น
อะไรอยู่ ผู้ใหญ่ร้องเรียก ก็ไม่อยากจะลุก
ขึ้นไปหา กว่า จะลุกขึ้นไปได้ก็ทำอิดๆ เอื้อนๆ
ดูเหมือนจะเสียตายนั่งเสียเต็มที เด็กที่ทำเช่นนี้
ผู้ใหญ่มักเคยเปรียบเทียบกับว่า “ นิ่งดีตะป ”

๒ บางคนกับผู้ใหญ่ร้องเรียก ก็ทำนิ่งเฉย
ไม่ยอมขาน ไม่ยอมลุก เมื่อถูกชักหนักเข้า

เสียไม่ได้ ก็เม้มริมฝีปากตอบกระ อ้อมกระอ้อมอยู่ใน
คอ จน พัง แสบไม่ได้ความว่าอะไร ทั้ง
ที่เราเคยได้ยิน เขาว่ากัน บ่อย ๆ ว่า “ อ้าปากไม่
ออก กลัวดอกพิกุลจะร่วง ” ฉะนั้น

๓ บางคน เมื่อ บิดา มารดา ใช้ ให้ ไป หา ท่านผู้
ใหญ่ ด้วย กิจ ธุระ ต่าง ๆ ก็มักไม่เต็มใจไป
กระ ทำ กิริยา บิด เบื่อน ต่าง ๆ ถึงแก่ บิดา มารดา
ต้องใช้อำนาจข่มขืนให้ไปจึงไปก็มี เมื่อไปถึงแล้ว
ยังไม่กล้าเข้าไปหา ตรง ๆ ทำรี ๆ รอ ๆ แอบ
แฝง อยู่ข้างนอก จนท่านเจ้า ของ บ้าน เห็นเข้า
เรียกถามเรื่องราว จึงได้ความว่า บิดา มารดา ใช้ ให้
มาหา ด้วย กิจ ธุระ อย่าง นั้น ๆ เด็กชนิดนี้ ได้ชื่อ
ว่าเป็น เด็ก ซลาด ตรงกับ คำ ที่ ท่านผู้ ใหญ่ ท่านว่า
ไว้ว่า “ ไปไหน ก็ยึด คอ ไม่ออก ”

๔ เด็กที่ทำ ชิม เชื่อง เงื่อง หง่อย ต่อหน้าผู้ใหญ่
 ก็ดี ที่พบกับ ผู้ใหญ่ได้ยังไม่ใคร่ ออก จาก ปาก ก็ดี
 หรือ ที่กลัว ไม่อยากไป หา ท่านผู้ใหญ่ และผู้มียศ
 ก็ดี เด็กเหล่านี้ ถ้าปล่อย ให้อยู่แต่ ดำรง กับ
 หลังผู้ใหญ่แล้ว ขี้คว้านว้าง กระโดดโโดดเต็น
 และ โกง คอตะ โกง ร้อง เล่น กับ เพื่อน เลี้ยง ออก ลอย
 ลอย ไป เลีย อีก คุณผิด กัน เป็น คน ละ คน ที่ เตี้ยว

๕ เด็กที่ต่อ หน้าผู้ใหญ่ แล้ว ทำ เป็น ชิม เชื่อง
 ครั้นลับหลัง ผู้ใหญ่ แล้วกระโดดโโดดเต็น ลุก ลน เช่น
 นี้ แม้จะ แบ่ง ออก ผลสมกัน คนละ ครั้ง ได้ ก็ จะ
 ดี ที่ เตี้ยว คือ แยกเอา ความชิม เชื่อง ที่ ทำ ต่อ
 หน้าผู้ใหญ่ ครั้ง หนึ่ง กับ ความ ลุก ลน ที่ ทำ ลับ
 หลังผู้ใหญ่ อีก ครั้ง หนึ่ง ผลสมกัน เข้า ให้ เป็น ส่วน

เดียวกัน นับว่าเป็นปานกลาง ไม่ซึมเซื่อง
เกินไป ก็จะเป็นเด็กว่องไว กำลังเหมาะกับ
ความ ต้องการ

๖ ทำไมเด็กเมื่อพบกับผู้ใหญ่ หรือเดินมา
หาผู้ใหญ่ หรือทำ อะไรต่อหน้าผู้ใหญ่ จึง
มักซึมเซื่อง เงื่อง หงอย ตูเหมื่อน กลัวผู้ใหญ่ จะ
กินเนื้อ ครั้นไป ลับหลังแล้วซิ กลับ มีเสียงเท้า
พาดหน้าเท้า กลาง นี่เป็นเพราะเหตุไร ? ทำไม
เมื่อผู้ใหญ่ ร้องเรียกจะเดินเข้าไปหาเฉย ๆ ถ้า
ผู้ใหญ่ ทักถาม ก็ตอบไปตามเรื่อง ไม่ได้หรือ ?
ถึงจะ รู้จักหรือไม่รู้จักก็ดี เขา คงไม่ฉีกเนื้อเรา
กินได้เป็น แน่

๗ เด็กที่พบ พุดจา กับผู้ใหญ่ พุดได้ ฉะ
ถ้อย ฉะคำ และผู้ใหญ่ ร้องเรียก ก็เดิน ออกตั้ง เข้า

ไปหา โดยไม่มีความ สทก สท้านหวาดเสียว
 อย่างหนึ่งอย่างใด ถึงอยู่ต่อหน้าผู้ใหญ่ก็ดี หรือ
 ถีบหลังผู้ใหญ่ก็ดี เคยทำอย่างไรก็ทำอย่างนั้น
 เต็กชนิดนี้ได้อธิบายว่าเป็นเด็ก ว่องไว

๘ แต่เด็กที่เล่นอะไรเฮฮา และกระโดดเหยิง ๆ
 อยู่กลางสนามนั้น เขาไม่เรียกว่าว่องไว เขา
 เรียกว่าเต็กชนหรือเต็กลกลกน เต็กชนิดนี้ ต้องเอา
 ความลกลกนที่ทำกลับหลังผู้ใหญ่ ผสมคละ เข้ากับ
 ความซุ่มเซื่องเงื่องหย่อยที่ทำต่อหน้าผู้ใหญ่ จึงจะ
 ค่อยว่องไวขึ้นได้บ้าง

คำ ควรรู้และควรสทกได้

พิกล	อำนาจ	ซุ่มเซื่อง
เงื่องหย่อย	นั่งตี ตะป	ยัดคอไม่ออก
สทกสท้าน	เสียงเท่าฟ้า	หน้าเท่ากลอง

บท ที่ ๑๑
ใจกล้าไม่ตื่นเต้น

๑ มีเรื่อง ๗ หนึ่งชั้นมาก เป็นเรื่องจริง
ด้วย คือเจ๊ก คน หนึ่งเป็น บ่อย ของ ฝรั่ง วัน
หนึ่งเป็นวันตรุษจีน เจ๊ก คนนั้น ก็พานายไป เทียว
บ้านเพื่อนฝูง

๒ เจ๊กคนนั้นไปเกิดทะเลาะ กันขึ้นกับเพื่อน ๗
ที่เอา คีร์ชะแตก เลือดไหล เประลง มาตลอดถึง
ใบหู และ แก้ม เมื่อมาถึงบ้าน ก็หา ล้าง เลือดเสีย
ไม่ ปล่อยให้เลือดแห้ง กรังอยู่ อย่างนั้น

๓ เวลาเย็นนาย ฝรั่ง กลับมาถึง เจ๊ก บ่อย
คนนี้ร้องให้ล่า ขอยขึ้น ไป ทานาย พ้องนายว่า
เพื่อน ที่เอาจนคีร์ชะแตก เลือดไหล เปื่อน หมก ทั้ง

หน้า นายเห็นดังนั้น ก็หัวเราะเยาะ แล้วตอบว่า
 “ตายจริง จะไม่รอดเสียกระมัง? รีบไป พ้องแม่
 ไป ! ให้แม่อาบ น้ำ เช็ดเลือดให้เสีย ”

๔ น้าชายหน้า คนโต ๆ เป็นผู้ใหญ่แล้ว
 อย่างนั้น ยิ่งใจฉลาดเหมือน ปลา ชิว แต่เรา
 เต็ก ๆ เมื่อเราทำ มีตบามือ เรา ยัง รีบเช็ด
 เลือดตลอดาน เพราะกลัวมารดา จะเห็น นี่นาย
 เขาก็เป็น คนอื่นแท้ ๆ ยังมีหน้าเก็บเลือดไว้จนแห้ง
 เอาไป อวดให้เขาหัวเราะเยาะเล่นได้ ถ้าเป็นน้องก็
 น่าเขินเสียให้หายไปทั้งตัว

๕ บางคน ทำไม่ถึงฉลาดนัก ก็ไม่ทราบ อย่า
 ว่าแต่คนอื่นไกลเลย เพียงได้ขึ้นพลุดึงบึง ก็ตั้ง
 หัว หัว ทำท่าเหมือนจะ กระโดดเหิงไป จาก
 ที่ นี่ไม่อายแก่คนที่เขาอยู่ข้าง ๆ บ้างหรือ ? ถึง

เราจะตกใจจริง ๆ เราก็ ควร หัด สกตใจและบีตซ่อน
ความ ตกใจไว้ ถ้าจะ โถกพูดถึงเรื่องอื่นเสียได้ ก็
ชัก โถกพูดไป เสีย เขาจะได้ไม่ แลเห็นว่าเรา สดุ้ง

๖ บาง คนเดินถนน พอได้ยิน เสียง กระตึง
รถจักรยาน ก็ผวา กระโดดถอยทั้ง ตัว แขนกาง
เท้ากาง ราว กับออกทำ จิ้ง บางทีก็ เคยกระโดดเข้า
ไปให้รถทับเฉย ๆ

๗ นี่เรื่อง อะไรถึงได้ ตกใจ จนไม่มีสติเช่นนี้?
ทำไมจะ เหลียว ดูเสียก่อน ว่ามันมา ทางไหน แล้ว
จึงหลีกหนีให้พ้นโดย เจียบ ๆ เรียบร้อยไม่ได้หรือ?
คง จะ มีเวลาถมไป ถ้ามัน มา ข้าง ขวาเราก็ หลีก
ข้างซ้าย ถ้ามันมา ข้าง ซ้าย เรา ก็ หลีกข้าง ขวา
ที่เสีย กว่า ที่ จะ ตกใจจน ไม่ เหลียว ดูตา ม้าตาเรือ
กระโดด พรวด พรวดเข้าไปให้ รถทับ อีก

๘ พวกเราที่เคยเป็น นักเรียน คงจะไม่ฉลาด
เหมือน อย่างนี้ เป็น แน่ เพราะเรา มีสติที่ยังตัวเรา
แล้ว และเรา คงไม่ให้ใคร แลเห็น ว่าเราตกใจจน
สติ ถึงจะสติจริง เราก็คงเผลอ เป็น ทำเล่น
หรือลุก ขึ้น เลี้ยวให้พ้นที่ เพราะ มันน่าอาย น้อย
ไปหรือ ที่ จะไปให้คนอื่นเขา เห็นว่าเรา เป็น คน
ฉลาด เรา ยังอยากได้ ชื่อว่า เป็น เด็ก กล้า ออก
จะตายไป

๙ พวก นักเลง จะเรียกว่ากล้าไม่ได้ เพราะ
ที่แต่รังแกเขา หรือไม่เช่นนั้น ก็ คอย แอบ ตีเขา
ข้างหลัง หรือเวลาเขาไม่ระวัง หรือรังแกผู้ที่ เห็น
ว่าจะสู้ ไม่ได้ นี่ตอมนับ ว่า เป็น ความฉลาดที่ สุก
ประ กอบกับใจ พาล ด้วย

๑๐ วิสัยคนกล้า ต้องไม่รังแกใคร ไม่ทำ

ใจกล้าไม่ตื่นเต้น

๕๓

ใครที่เล็กกว่า และไม่แถมทำร้ายใครข้างหลัง ถ้า
สู้ก็ต้องสู้กัน ซึ่ง ๆ หน้า ถ้าเห็น ว่าไม่ควร
ทำใคร ก็ไม่ทำ เพราะ มีสติตรองรู้ความผิด
และชอบ อยู่เสมอ จำไม่ได้หรือว่าผู้ใหญ่มักสั่ง
สอนไว้ว่า “ควรกล้าจึง กล้า”?

คำที่ ควร รู้ และ ควร สกต ไ้

ฝรั่ง	ตรศ	เขียน
ฉลาด	จักรยาน	มารดา
ตาม้าตาเรือ	ศิระ	ทวิตรอง

บทที่ ๑๒

รักโรงเรียน

๑ เด็ก ๆ ทุกคนเมื่อเกิดมา ได้สองสามวัน
 คงยังไม่รู้จักใคร ๆ หมด แต่เมื่อ มารดา
 เลี้ยง และ ให้กินนมอยู่ อีกสองสามเดือน จึง
 ค่อยรู้จัก ความ และ รู้จัก หน้า ได้บ้าง

๒ คนที่จะรู้จัก ก่อน ก็คือ มารดา ผู้ที่
 ประคับ ประคองเลี้ยงดูอย่าง ใกล้ชิด ภายหลัง
 รู้จักความมากขึ้น ก็ยังรู้จักหน้า คนที่ ได้พบ
 ได้เห็นทุก ๆ วัน มากขึ้นด้วย กล่าวคือญาติพี่น้อง
 และ คน ที่อยู่ใน บ้าน เป็นต้น ครั้นมี อายุ ควรไป
 เรียน หนังสือ ได้ ก็ ได้ ไปคุ้นเคย กับ ครู และ นัก
 เรียน ต่อ ไป อีก

๓ เด็กที่มีอายุ สองเดือน สามเดือน มีความ

รักใคร่คนเลี้ยง และ คนที่ให้กินนม เพราะเป็น
 ผู้ใกล้ชิดสนิทสนมมากกว่าคนอื่น แม้มีเด็ก
 ที่เด็กกว่าที่ดี หรือ โตกว่าที่ดี จะมา กินนม
 หรือ เกาะอิงคนเลี้ยง ก็เข้ามา นั่งขวางเสีย
 หรือร้องไห้ หรือ บางทีถ้าเขาเด็ก กว่าก็เข้า ช่วน
 ตบเนื้อตัวเขาบ้างก็มี ทุก ๆ คนที่โตแล้ว
 คงเคยเห็น เช่นนี้ บ้างเป็นแน่

๔ ที่เด็กหวงห้ามผู้เลี้ยงไม่ให้ไปอุ้มเด็ก
 อื่น หรือให้เด็กอื่น กินนม นั้น เพราะเหตุใด ?
 ก็เพราะเหตุว่า ผู้เลี้ยง อุ้มชู ตัว ด้วย ความรัก
 ใคร่ เด็กผู้นั้น ย่อมมี ความรัก ใคร่ตอบ แทน
 เช่นเดียวกัน เมื่อผู้เลี้ยง ไปอุ้มเด็ก อื่นเสีย ก็
 เข้าใจว่า จะละเลย ไม่รักตัว จะไป หลงรักเด็ก
 อื่นนั้น จึงได้คอยหวงห้ามไว้ ไม่หยากให้จับ

ต้องเด็กอื่นเลย

๕ เด็กเล็ก ๆ ยังไม่รู้จักคนมาก จึงได้รักแต่บิดามารดา หรือพี่เลี้ยงแม่นม ซึ่งเป็นคนใกล้ชิด เมื่อเติบโตขึ้นแล้ว ก็รู้จักรักญาติพี่น้อง กว้างขวางออกไปอีก และรู้จักมีความเจ็บร้อนแทน ไม่อยากจะให้มีใครว่ากล่าวติเตียน ญาติพี่น้องด้วยประการต่าง ๆ ถ้ามีใครว่าก็ต้องเจ็บร้อนแทนเถียงแทนจนคอเป่นเอ็น ถ้าเถียงเขาไม่ขึ้น ให้นึกแค้นใจ ด้วยไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร บางคนถึงแก่ร้องไห้ก็มี

๖ เด็กเล็ก ๆ อยู่บ้านรู้จักรักบิดามารดา และญาติพี่น้อง เมื่อโตขึ้นแล้วไปเรียนหนังสือที่โรงเรียน ก็ย่อมรักครูรักเพื่อนนักเรียน และรักโรงเรียนเหมือนกัน ดังที่เด็กบางคน

เป็น มา แล้ว คือแต่ ก่อน เคยเรียน อยู่ กับ ครู ที่
โรงเรียน นี้ ภายหลัง ครู ต้อง ย้าย ไป สอน ที่
อื่น เด็ก ที่เคยรัก ใคร่ครู ผู้นี้ เลย ลา ออกจาก
โรงเรียน นี้ ตาม ครู ไป เรียน ด้วย ก็มี ที่เด็กเป็น
ดังนี้ ก็เพราะ ความ รัก ครู ไม่ใช่ หรือ ?

๗ นอกจาก รัก บิดามารดา ญาติ พี่น้อง
และ รัก ครู ยังมี ความ รัก อีก อย่าง หนึ่ง คือ รัก
โรงเรียน ถ้า พันธมวาท ของ นักเรียน ย่อม ใช้ ตาม
สี ของ โรงเรียน นักเรียน อยู่ โรงเรียน ไหน ก็ ใช้
สี ของ โรงเรียน นั้น และ นักร้อง ของ โรงเรียน นั้น
ว่าเป็น สี ของ ตัว ถึง แม้ ออก จาก โรงเรียน
ไปแล้ว ก็ ดี ถ้า มี โอกาส ก็ ยัง ใช้ สี นั้น ด้วย
ความ นักร้อง เหมือน กัน ถ้า เห็น ใคร ปลอม ใช้
สี ของ โรงเรียน โดย ตั้ง ใจ ก็ โกรธ

๘ โรงเรียนที่มีคลับฟุตบอล เวลาจะเล่น
 แข่งขันกับโรงเรียน ไท เด็กนักเรียนในโรงเรียน
 ทุกคนมักพร้อมใจกันไปดู และเอาใจช่วย
 ให้โรงเรียนของตัวชนะ ในระหว่างที่เล่น
 ชุนละ มุนกันอยู่นั้น ต่างคนต่างใจเต็มทีทุก ๆ ตัว
 เอนไปมาตามลูกบอล แม้จะกระโดดเข้าไป
 พาลูกบอลมาเข้าใกล้พวกอื่นได้ แทบจะกระโดด
 เข้าไปทัน ไทนั้น และเมื่อพวกอื่นเขาแย่ง
 และพาลูกบอลไปริม โกล์ ฝ่ายพวกตัวได้ ก็ใจ
 หายวาบ

๙ เด็กที่เอาใจช่วยพวกตัว อยากจะให้
 พวกของตัวได้ชัยชนะ เพื่อมีชื่อเสียงแก่
 โรงเรียนเช่นนั้น เพราะเหตุใด? ก็เพราะเหตุว่า
มีความรัก โรงเรียน บ้านที่เราอยู่เรายังรัก

รักโรงเรียน
ไม่อยากจะให้ใคร มาลบหลู่ ก็ โรงเรียน ที่
เรียน อยู่ เปรียบ เหมือน บ้าน จะ ไม่รัก อย่าง ไหว ?
และ จะ ไม่เอา ใจ ช่วย โรงเรียน ไม่เจ็บ ร้อน
แทน โรงเรียน อย่าง ไหว ?

คำ ที่ ควร รู้ และ ควร สดก ได้
รัก ใคร ไชยชนะ พี่เลี้ยง ร้อง ให้
ประ การ ต่าง ๆ โอกาส คอแปน เอ็น
ชนะ มน โกลด์ คลับ

NATIONAL LIBRARY